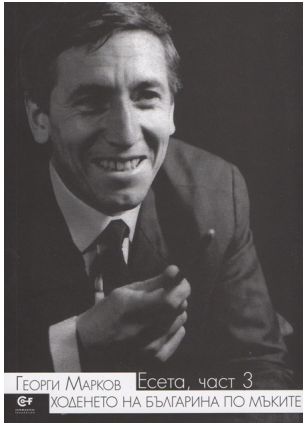

Ходенето на българина по мъките при комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Септември 2016 11:20

Тази неделя в [библиотеката](#) на desebg.com представям **част 3** от есетата на **Георги Марков**, озаглавена „**Ходенето на българина по мъките**”.

Есетата на писателя, убит от Държавна сигурност с помощта на КГБ в Лондон през 1978 г., се издават за първи път събрани в три тома от фондация „Комунитас”.

Една малка част от есеистичните творби на Георги Марков се издават за първи път извън България през 1982 г. в Париж от политическия емигрант Красимир Пеев под заглавието „Литературни есета”, книга, която не е позната на българския читател дори след промените.

Отделни есета, излъчвани преди всичко по радио „Дойче веле”, на което Георги Марков сътрудничи най-напред, са издадени след промените в България под заглавието „Когато часовниците са спрели. Нови задочни репортажи” (ИК „П. К. Яворов”, 1991 г.).

Есетата, събрани и издадени от фондация „Комунитас” в трите тома, става във време, когато младите поколения, родени след краха на комунизма, откриват творчеството на писателя, оставил най-подробната панорама на тоталитарния комунистически режим у нас със своите „Задочни репортажи за България”.

Ходенето на българина по мъките при комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Септември 2016 11:20

Това преоткриване става по заобиколен начин, именно чрез издателски инициативи като тази на фондация „Комунитас“ и преди това на издателство „Сиела“, което преди няколко години издадени в събрани съчинения останалото творчество на писателя (пиесите, романите, повестите и репортажите).

И това е така, тъй като цялата антитоталитарна литература и нейните представители не са намерили място в учебниците по литература (както истината за комунистическия режим – в учебниците по история).

По тази причина днес учениците в средното училище и студентите в университетите не познават творчеството на Георги Марков и това на останалите автори, които са оставили важни образци за живота по времето на тоталитарното управление на БКП. В том 3 са събрани общо 36 есета на автора. Те са писани зад граница и повечето от тях са излъчвани по радиостанциите „Дойче веле“ или „Свободна Европа“ през 70-те години на XX век.

Подредбата им в книгата обаче не следва хронологията на написването им, а са обособени в три основни рубрики: „Образът на българина“, „Освобождението и свободата“ и „Прочити“.

Първото есе е дало името на третия том – „Ходенето на българина по мъките“ или как се получава паспорт за пътуване.

Разбира се, за онези, които поне малко са живели при режима на БКП знаят за какво става въпрос.

Тогава поданиците са закрепостени с жителство и не може току така да напусне едно населено място и да се преселиш в друго по собствена воля. Компартията не позволява това. Да не говорим за столицата, където можеше да се отиде само, ако се съгласиш да работиш в „Кремиковци“ или в строителството.

За пътуване за чужбина, което Георги Марков има предвид, нещата са под още няколко

Ходенето на българина по мъките при комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Септември 2016 11:20

разрашителни/забранителни линии.

„За обикновения гражданин у нас изваждането на паспорт кафкианска история. Това е омагьосан кръг, в който ако нямате силни връзки – нямате никакви шансове”, пише с право писателят.

Той говори за безнадеждната атмосфера, която смачква човешкото самочувствие при комунистическата система, която и чрез този случай ви напомня, че сте нищо.

Със сигурност младите българи, които посегнат към есетата на Георги Марков ще могат да си дадат ясна представа за цената на свободата, на която се радват днес и онази несвобода, за която пропагандата на тоталитарното наследство винаги избягва да спомене, когато се прехласва по „онова време”.

Разделителните линии, които писателят е оставил са част от актуалността на неговото творчество дори близо четири десетилетия след като той беше убит от режима в опит да бъде накаран критичния му глас да замлъкне.

Георги Марков, „Ходенето на българина по мъките. Есета”, част 3, изд. фондация „Комунитас”, 2016 г., 356 страници.